

DEPARTAMENTUL DE STUDII PARLAMENTARE ȘI POLITICI UE

DIRECȚIA STUDII ȘI DOCUMENTARE LEGISLATIVĂ

**ALEGERILE LEGISLATIVE ÎN FINLANDA
14 APRILIE 2019**

Documentare și sinteză: Andra Andronic, consilier parlamentar

Studiul documentar poate fi accesat direct pe Intranet la pagina Direcției studii și documentare legislativă.

* Lucrările elaborate în cadrul Direcției studii și documentare legislativă sunt cu caracter documentar și nu reprezintă punctul de vedere al Camerei Deputaților.

CURPINS

1. Aspecte constituționale privind raporturile dintre principalele autorități ale statului.....	4
2. Caracteristicile sistemului electoral parlamentar.....	7
3. Realități politice în mandatul 2015-2019, perspective în apropierea alegerilor.....	11
4. Alegerile legislative din 14 aprilie 2019: rezultate și semnificația lor politică.....	21

1. Aspecte constituționale privind raporturile dintre principalele autorități ale statului

Actuala Constituție a Finlandei a fost adoptată în 1999 și a intrat în vigoare la 1 martie 2000, având la bază patru acte constituționale mai vechi: Legea Constituțională a Finlandei (din 1919), Legea privind Parlamentul (din 1928) și două legi ale responsabilităților ministeriale (din 1922) care dau dreptul parlamentarilor de a inspecta activitatea membrilor Consiliului de Stat, a Cancelarului Justiției și a funcționarilor parlamentari¹. Constituția actuală reiterează un important principiu de drept constituțional consacrat în Legea Constituțională din 1919: „puterea suverană aparține poporului”.

De asemenea, această Constituție consacră faptul că Finlanda este o democrație parlamentară, Parlamentul constituind autoritatea legiuitoare, iar funcția de Prim-ministru (șeful Executivului) este cea mai influentă funcție publică, asigurând conducerea executivă a statului.

Constituția, în forma sa actuală, a intrat în vigoare la 1 martie 2000 și a fost modificată ultima oară în anul 2011, revizuirea intrând în vigoare la data de 1 ianuarie 2012². Potrivit primei dispoziții din textul constituțional, Finlanda este republică suverană. De asemenea, din maniera de redactare a regulilor privind modul în care interacționează principalele autorități statale, rezultă caracterul parlamentar al acestei republici. De remarcat, faptul că, în istoria sa republicană, Finlanda a trecut de la statutul de republică prezidențială la acela de republică parlamentară, apreciindu-se că aceasta din urmă răspunde mult mai bine exigențelor democrației.

Cele trei puteri clasice din statul finlandez sunt delimitate expres de Constituție. Astfel, puterea legislativă este exercitată de Parlamentul unicameral ce are puteri decizionale și în materie de finanțe ale statului. Puterea executivă este exercitată de Președintele Republicii și de Guvernul ai cărui membri beneficiază de încrederea acordată de Parlament. Puterea judecătorească este exercitată de

¹Constituția Republicii Finlanda, <http://codex.iust.ro/Tari/FI>

²<https://www.finlex.fi/fi/laki/kaannokset/1999/en19990731.pdf>

instanțe judecătorești independente, Curtea Supremă și Curtea Supremă Administrativă fiind cele mai înalte instanțe.

Parlamentul este format din 200 de membri numiți „reprezentanți”, care sunt aleși pentru un mandat de patru ani. În cadrul Parlamentului funcționează Consiliul Președintelui, format din Președintele Parlamentului și cei doi vicepreședinți ai acestuia, toți cei menționați anterior fiind aleși pentru fiecare sesiune parlamentară. Tot din Consiliul Președintelui fac parte și președinții comisiilor parlamentare.

Constituția Finlandei prevede că este eligibilă pentru funcția de reprezentant orice persoană cu drept de vot și care nu se află sub tutelă. Cu toate acestea, Legea fundamentală conține și unele incompatibilități, în acest sens fiind stabilit că nu poate fi ales membru al Parlamentului un militar aflat în serviciul activ, Cancelarul de Justiție al Guvernului, Avocatul Poporului, membrii Curții Supreme de Justiție sau ai Curții Supreme Administrative și nici Procurorul General.

Mandatul unui membru al Parlamentului se suspendă pe perioada în care deputatul este membru al Parlamentului European sau în timpul în care își desfășoară stagiul militar. În această perioadă, deputatul este înlocuit de un supleant. În cazul în care un deputat își neglijează în mod repetat și grav îndeplinirea îndatoririlor ce îi revin, Parlamentul, după obținerea avizului Comisiei pentru drept constituțional, poate cere revocarea mandatului acestuia, cu votul a cel puțin două treimi dintre membrii prezenți la vot. Mandatul unui deputat poate înceta și în cazul în care acesta a fost condamnat la închisoare pentru o infracțiune săvârșită cu intenție sau i s-a aplicat o pedeapsă pentru comiterea unei infracțiuni electorale.

Parlamentul alege administratorii însărcinați cu supravegherea organizării și a activităților Institutului de Asigurări Sociale, conform reglementărilor legale specifice. De asemenea, Parlamentul alege, pentru un mandat de patru ani, un Avocat al Poporului și doi adjuncți ai Avocatului Poporului, care trebuie să fie, conform dispozițiilor din Legea fundamentală, juriști eminenți.

Parlamentul finlandez exercită un veritabil control asupra Guvernului prin instrumente precum interpelări, moțiuni de cenzură, întrebări, rapoarte ale Guvernului înaintate Parlamentului, precum și dreptul acestuia din urmă de a primi,

din partea Guvernului, informațiile necesare pentru analizarea problemelor supuse atenției Legislativului.

Tot Parlamentul este cel care adoptă bugetul de stat pentru fiecare an bugetar în parte, acesta fiind publicat în Monitorul Oficial al Finlandei. Bugetul de stat este adoptat de Parlament în sesiune plenară, într-o singură lectură, după ce Comisia pentru finanțe a Parlamentului și-a prezentat raportul care a fost considerat pertinent. Dacă publicarea bugetului de stat are loc după începutul noului exercițiu bugetar, propunerea de buget a Guvernului se va aplica precum un buget provizoriu, în modul decis de Parlament.

Procedura de dizolvare a Parlamentului presupune o propunere motivată adresată Președintelui de către Prim-ministru, urmată de audierea grupurilor parlamentare. După aceasta, Președintele poate ordona organizarea de alegeri parlamentare extraordinare.

Președintele Republicii este ales prin vot direct, în urma unui sau a două tururi, pentru un mandat de șase ani, aceeași persoană putând deține cea mai înaltă funcție din statul finlandez pentru cel mult două mandate. Acesta numește Premierul, precum și Guvernul în întregime, ia decizii la nivelul Guvernului în baza moțiunilor pe care cel din urmă le propune, dar și decizii privind numirile militare și aspectele legate de Cabinetul Președintelui Republicii. De asemenea, șeful statului numește un Cancelar de Justiție și un Cancelar de Justiție adjunct, ambii fiind atașați Guvernului, ca funcții dependente de Guvern. Președintele are și rol de coordonare a Guvernului.

Guvernul este alcătuit din Prim-ministru și miniștrii din echipa sa guvernamentală. Aceștia răspund în fața Parlamentului pentru faptele comise în exercițiul funcției lor și care au legătură cu serviciul. După alegerile parlamentare, partidele negociază formarea unui nou cabinet care trebuie aprobat cu majoritate simplă în Parlament. Cabinetul poate fi îndepărtat în urma retragerii votului de încredere din partea Parlamentului. De asemenea, Guvernul inițiază majoritatea legilor dezbătute și votate de Parlament.

Prim-ministrul este ales de către Parlament, urmând a fi numit în funcție de Președinte care, de asemenea, numește și ceilalți miniștri, în conformitate cu

propunerile formulate de Prim-ministru. Guvernul are obligația constituțională de a transmite Parlamentului, fără întârziere, programul său, sub forma unei declarații.

Aceeași procedură trebuie respectată și în situația în care componența Guvernului este modificată în mod esențial. În cazul în care nu mai beneficiază de încrederea Parlamentului, fapt ce se reflectă prin vot, Guvernul ca entitate (sau un ministru privit individual) poate fi demis de către Președinte, chiar și atunci când nu se formulează nicio cerere în acest sens.

Guvernul pune în aplicare deciziile Președintelui, în timp ce Prim-ministrul conduce activitatea Guvernului, supraveghează pregătirea și analiza tuturor subiectelor care sunt incluse în mandatul Guvernului, prezidează ședințele plenare ale Guvernului și reprezintă Finlanda în Consiliul European și în alte activități întreprinse în cadrul Uniunii Europene, cu excepția cazului în care Guvernul decide altfel.

După aderarea la Uniunea Europeană, în anul 1995, au existat dispute între șeful statului și Premier privind reprezentarea Finlandei la Consiliul European, tranșate în cele din urmă în favoarea Prim-ministrului, în esență pe baza argumentului că șeful Guvernului implementează măsurile asumate la ședințele Consiliului European, ținând cont de atribuțiile Guvernului și de cele ale Președintelui

2. Caracteristicile sistemului electoral parlamentar

Potrivit Legii electorale nr. 714/1998³, modificată și completată în anul 2016 și 2017, Parlamentul finlandez unicameral (Eduskunta/Riksdag, numele finlandez și suedez al Parlamentului) este format din 200 deputați, aleși pentru un mandat de 4 ani prin scrutin proporțional (conform metodei d'Hondt) în cea de-a 3-a zi de duminică a lunii aprilie. Beneficiază de dreptul la vot toți cetățenii finlandezi care au împlinit vârsta de 18 ani nu mai târziu de ziua alegerilor.

³<https://vaalit.fi/documents/5430845/7533147/Election+Act+714.pdf/1d551aba-bd8b-40bb-bb9e-8388a953b53e/Election+Act+714.pdf.pdf>

Secțiunea 46 din Legea electorală reglementează exercitarea votului în avans, pe teritoriul Finlandei sau în străinătate. Votul în avans se organizează în cadrul birourilor municipale și oficiilor poștale dar și în cadrul misiunilor diplomatice ale Finlandei în străinătate. În fiecare municipalitate se organizează cel puțin o astfel de secție de vot, iar votul propriu-zis începe într-o zi de miercuri, cu 11 zile înainte de organizarea alegerilor efective. În străinătate, votul în avans se termină într-o zi de sâmbătă, cu opt zile înainte de ziua alegerilor, iar pe teritoriul Finlandei într-o zi de marți, cu cinci zile înainte de ziua alegerilor. Secții de votare în avans pot fi organizate în cadrul spitalelor, închisorilor sau altor instituții aparținând serviciilor sociale. De asemenea, echipajele navelor finlandeze aflate în străinătate pot vota în avans la bordul navei chiar cu 18 zile înainte de ziua alegerilor.

O noutate pentru alegerile parlamentare din anul 2019 o reprezintă introducerea exercitării votului prin corespondență⁴. Alegătorii eligibili (înscriși în registrul de vot cu cel puțin 6 luni înainte de ziua organizării alegerilor) care trăiesc permanent în străinătate, precum și alegătorii eligibili care se află la momentul alegerilor în străinătate beneficiază de dreptul de a vota prin corespondență la alegerile generale. Astfel, un alegător care dorește să voteze prin corespondență trebuie să comande din timp documentele necesare la o adresă din străinătate, să își exprime votul și să expedieze documentele în Finlanda către biroul municipal de care aparține. O dată ce alegătorul și-a exercitat votul prin poștă nu mai poate vota direct în cadrul birourilor municipale sau a misiunilor diplomatice ale Finlandei. În cazul în care o persoană își exercită votul de mai multe ori sau în numele altei persoane comite o infracțiune, care se pedepsește conform prevederile Codului Penal.

Finlanda este împărțită, conform ultimelor modificări aduse de către Parlament legislației, în 13 circumscripții electorale, numărul deputaților variind în funcție de populația fiecărei circumscripții. S-a urmărit astfel contopirea unor districte electorale și constituirea unora noi, cu dimensiuni mai mari: Savonia-Karelia și Finlanda de Sud Est.

Alegătorii își votează reprezentanții în Parlament printr-un sistem de reprezentare proporțională cu scrutin de listă și vot preferențial. O particularitate a

⁴<https://vaalit.fi/documents/5430845/12466616/Kirje%C3%A4%C3%A4nestysesite%2C+englanti.pdf/74711d78-643f-cb79-1a3c-5fac199eb1b8/Kirje%C3%A4%C3%A4nestysesite%2C+englanti.pdf.pdf>

sistemului electoral finlandez este aceea că nu este stabilit un prag electoral, întrucât se consideră că acesta ar împiedica minoritățile să fie reprezentate în Parlament. De asemenea, districtului Aland îi este rezervat, conform legii, un singur loc în Parlament pentru candidatul care obține cel mai mare număr de voturi.

Alegătorul marchează manual, pe buletinul de vot, numărul corespunzător candidatului pe care dorește să îl voteze (număr de care poate lua cunoștință consultând listele de candidați afișate, în mod obligatoriu, în fiecare secție de votare). Pentru atribuirea mandatelor, se numără voturile primite de fiecare candidat. În condițiile în care un vot acordat unui candidat propus de un partid politic sau o alianță de partide este considerat ca fiind un vot acordat întregii liste de candidați propuse de partidul respectiv sau alianța respectivă, după ce se ordonează candidații aceleiași liste în ordinea descrescătoare a voturilor primite de fiecare, se calculează un *“indice comparativ”* pentru fiecare candidat în parte, în modul următor: indicele candidatului situat pe primul loc este egal cu numărul total de voturi primite de listă, indicele celui situat pe locul doi este egal cu jumătate din voturile primite de listă, indicele celui de-al treilea candidat este egal cu o treime din voturile primite de listă, ș.a.m.d. Odată calculați pentru toți candidații din circumscripție, de pe toate listele de candidați, aceștia sunt ordonați în ordinea descrescătoare a mărimii indicilor, urmând a primi fiecare câte un mandat, în această ordine, până când sunt epuizate toate mandatele. În situațiile în care *“indicele comparativ”* al mai multor candidați este același, ordinea candidaților respectivi se decide prin tragere la sorți⁵.

Candidații la alegeri sunt desemnați de partide sau de asociații de alegători. Pentru a participa la scrutin, candidatul trebuie să obțină 5.000 de semnături ale susținătorilor. Asociațiile de alegători trebuie să aibă cel puțin 100 de membri. Conform legii electorale, în cadrul partidelor se desfășoară alegeri primare în situația în care numărul de candidați ai secțiilor locale este mai mare decât numărul candidaților partidului pe care acesta este autorizat să îi prezinte.

După organizarea alegerile generale din 19 aprilie 2015, opt partide politice au acces în Eduskunta / Riksdag:

⁵ http://www.apd.ro/files/publicatii/25plus2_Model_electorale_I_Sisteme_electorale.pdf

- **Partidul de Centru (KESK)**, succesor al Partidului Agrar format în 1906, situat la dreapta scenei politice. Conducut de prim-ministrul aflat în exercițiu, Juha Sipilä, a participat la aproape jumătate din guvernele finlandeze (36 din 70), deținând 49 de locuri în legislatura 2015-2019;

- **Partidul Conservator (KOK)**, fondat în 1918, poziționat la dreapta eșichierului politic, a participat la toate coalițiile guvernamentale încă din 1990. Sub conducerea lui Petteri Orpo, Viceprim-ministru și Ministru al Finanțelor, deține 37 de mandate în legislativ;

- **Partidul Adevărații Finlandezi (PS)**, un partid de factură populistă, naționalistă, eurosceptică, creat în 1995, provine din însuși Partidul Rural, care a fost creat în 1959; sub conducerea lui Jussi Halla-aho, Partidul Finlandezilor obține 38 de locuri în parlament;

- **Partidul Social Democrat (SDP)** a fost creat în 1899 sub denumirea de Partidul Muncitorilor din Finlanda, fiind condus de Antti Rinne și deține 34 de deputați în ultima legislatură;

- **Liga Verde (VIHR)**, a fost creată în 1987, fiind primul partid ecologist european care urma să obțină conducerea unui minister în 1995. Partidul este condus de Pekka Haavisto (lider interimar din noiembrie 2018) și deține 15 locuri în forul legislativ;

- **Alianța Stângii (VAS)**, un partid de extremă stânga fondat în 1990, care s-a desprins din Liga Democrată Populară (SKDL), Liga Democrată a Femeilor (SNDL) și Partidul Comunist (SKP); alianța condusă de Li Andersson, deține 12 locuri în parlament;

- **Partidul Popular Suedez (SFP)**, un partid liberal creat în 1906, reprezentând interesele minorității suedeze, este condus de Anna-Maja Henriksson, obținând 9 locuri în legislativ;

- **Partidul Creștin Democrat (SKL)**, formațiune politică înființată în 1958, este condus de Sari Essayah și deține 5 locuri în legislativ;

- **reprezentantul districtului Åland** – 1 loc.

3. Realități politice în mandatul 2015-2019, perspective în apropierea alegerilor

La alegerile electorale parlamentare organizate în data de 19 aprilie 2015 a participat 70,1% din totalul populației cu drept de vot din Finlanda și 10,1% din rândul finlandezilor care locuiesc în străinătate, numărul total al persoanelor cu drept de vot ridicându-se la 4.463.333.

Conform datelor prezentate de **Oficiul de statistică finlandez**⁶, după organizarea alegerilor parlamentare din 19 aprilie 2015, **Partidul de Centru a câștigat alegerile parlamentare din Finlanda**, în timp ce Partidul Social Democrat, Partidul Național de Coaliție și Partidul Adevărații Finlandezi și-au pierdut sprijinul în comparație cu alegerile parlamentare precedente.

Partidul de Centru din Finlanda și-a sporit sprijinul electoral cu 5,3 puncte procentuale, câștigând 21,1% din voturile întregii țări și devenind cel mai mare partid din Finlanda.

Partidul Adevărații Finlandezi a obținut cel de-al doilea loc în Parlament, obținând 17,7% din totalul voturilor exprimate. În comparație cu alegerile parlamentare anterioare, Partidul Adevărații Finlandezi a înregistrat o scădere de 1,4%.

Partidul Național de Coaliție a câștigat locul al treilea raportat la cele 37 de locuri obținute în Parlament după redistribuire, deși a ieșit pe locul al doilea conform numărului de voturi exprimate în favoarea sa. A înregistrat o pierdere de 58.926 voturi în comparație cu rezultatele obținute la alegerile din 2011.

Partidul Social Democrat Finlandez a obținut locul al patrulea la alegeri, câștigând doar 16,5 % din voturi și 34 de mandate de deputat, respectiv cu 8 locuri mai puțin decât în mandatul parlamentar precedent.

Liga Verde a obținut un procent electoral de 8,5% din voturile exprimate și 15 mandate parlamentare, cu 5 mandate în plus față de numărul de locuri deținut în legislatura precedentă.

⁶http://tilastokeskus.fi/til/evaa/2015/evaa_2015_2015-04-30_tie_001_en.html

Partidul Popular Suedez a obținut 4,9% din mandate, păstrându-și cele 9 mandate parlamentare.

Alianța Stângii a câștigat 7,1% din voturile exprimate și 12 locuri în forul legislativ. Comparativ cu alegerile parlamentare anterioare, numărul de voturi a scăzut cu 1%, rezultând un minus de doi parlamentari. **Creștin-democrații** au câștigat 3,5% din voturi sau cu 0,5% mai puțin față de alegerile parlamentare anterioare. Astfel, creștin-democrații au pierdut un loc, câștigând în total cinci locuri de deputați în Parlament.

În urma alegerilor legislative din anul 2015, în forul legislativ finlandez, nu au intrat forțe politice noi.

În forul legislativ finlandez au fost aleși în anul 2015, 117 bărbați și 83 de femei. Femeile au reprezentat 41,5% din totalul membrilor aleși în parlament, acest procent păstrându-se constant (aproximativ 40%) după alegerile din 2007. Partidul Alianța Stângii și cel Social Democrat dețin cel mai mare număr de parlamentari femei, reprezentând aproximativ 60% din totalul deputaților aleși.

O treime dintre candidații propuși la alegerile din 2015 au participat și la alegerile din 2011, iar aproximativ 15% s-au regăsit pe lista de candidați atât la alegerile din 2011, cât și la cele din 2007. Astfel, 61,5% dintre parlamentarii aleși în 2015 au fost prezenți și în legislativul din 2011. 70,6% din deputații aleși ai Partidul Social Democrat, cel mai mare perdant al alegerilor din 2015, au activat și în legislatura precedentă.

În medie, 45% dintre candidații la funcția de membru al parlamentului provin din sectorul public, respectiv din administrația centrală. 70% dintre deputații realeși provin din rândul funcționarilor publici din administrația centrală, iar 46,6% din deputații aflați la primul mandat provin din sectorul privat, fiind urmați cei care desfășoară o activitate independentă (15,5%). Din noii deputați, 19,0% provin din cadrul salariaților administrației centrale, iar 17,7% din cea locală.

În 2015, după mai bine de trei ani de criză, Juha Sipilä, președintele Partidului de Centru, ocupă funcția de premier al Finlandei.

Pe fondul unui spectru politic puternic divizat, unde coalițiile guvernamentale sunt formate de obicei din minim trei sau patru partide politice,

Juha Sipilä își alege drept parteneri de guvernare pe **conservatori (KOK)**, conduși de cel ce avea să ocupe funcția de Vice-prim Ministrul și totodată Ministrul de Finanțe, Petteri Orpo, și **Partidului Adevărații Finlandezi**, înlocuit ulterior de **Partidul Reforma Albastră** (Blue Reform), condus de Sampo Terho, ulterior ministru al Afacerilor Europene, Culturii și Sportului.

Pe fondul alegerii unui nou președinte al **Partidului Adevărații Finlandezi** în persoana lui **Jussi Halla-aho**, în data de 19 iunie 2017, Sampo Terho, anunță desprinderea a 19 deputați din cadrul partidului și înființarea unui nou partid denumit Reforma Albastră. Întrucât Juha Sipilä și partenerul sau de guvernare, Petteri Orpo, refuză cooperarea cu noul președinte al Partidului Adevărații Finlandezi, motivându-și decizia pe baza diferendelor existente între ei și politicile anti-imigrație, vădit naționaliste practicate de Halla-aho, **Partidul Reforma Albastră decide să intre la guvernare**, evitându-se astfel o criză politică de amploare.

În septembrie 2018, guvernul finlandez reușește să reziste unei moțiuni de cenzură supuse la vot în parlamentul de la Helsinki și depusă de opoziție după ce ministrul de externe finlandez Timo Soini (Reforma Albastră) a participat la un miting al militanților anti-avort în timpul unei vizite oficiale efectuate în luna mai în Canada. Moțiunea, care fusese înaintată de patru partide de opoziție, a fost respinsă cu 100 de voturi împotriva și 60 de voturi pentru în parlamentul Finlandei. Majoritatea membrilor celor trei partide din coaliția guvernamentală, respectiv 103 parlamentari, l-au susținut pe Soini, în contextul în care adoptarea moțiunii ar fi dus la dezmembrarea alianței și ar fi aruncat Finlanda într-o nouă criză politică majoră. Se cunoaște faptul că Finlanda a fost un pionier în privința egalității de gen. Legislația finlandeză permite avortul, iar executivul de la Helsinki promovează drepturile femeilor în politica externă și de securitate a Finlandei.

În martie 2019, cu doar câteva luni înainte de organizarea alegerilor legislative, guvernul Finlandei și-a prezentat demisia, iar premierul Juha Sipilä și-a motivat decizia prin imposibilitatea de a reforma sistemul de sănătate în actualul mandat. Președintele Sauli Niinistö, reales în ianuarie 2018 cu peste 60% din voturi, a acceptat demisia și i-a solicitat lui Sipilä să conducă același cabinet, ca interimar, până la numirea unui nou guvern. Sipilä s-a declarat „*extrem de dezamăgit*” că nu a reușit să realizeze **reforma în domeniul sănătății și asistenței**

sociale („SOTE”)⁷. Întrucât, în contextul îmbătrânirii accelerate a populației, asistența medicală extinsă de care beneficiază în mod tradițional finlandezii are costuri foarte ridicate, guvernul a estimat ca reforma propusă ar fi redus creșterea cheltuielilor publice pentru sănătate și asistență socială la 0,9% anual, față de 2,4%, cât se preconizează pentru perioada 2019-2029.

Reforma serviciilor de sănătate presupunea reorganizarea întregului aparat guvernamental pe trei paliere: administrația centrală, județe (regiuni autonome) și administrația locală. **Începând cu 1 ianuarie 2021, în Finlanda, responsabilitatea pentru organizarea serviciilor de sănătate și sociale urma a fi transferată de la autoritățile locale și municipale (aproximativ 300) către cele 18 nou înființate unități administrative (“counties”).** Implementarea reformei era motivată pe lângă gradul de îmbătrânire a populației și de numărul prea mare de unități administrative care furnizează servicii de îngrijire rezidenților precum și de realizarea unei economii la buget de aproximativ 3 miliarde de euro. Totodată, reforma viza accesul operatorilor privați pe piața serviciilor sociale și de sănătate, care, conform lui Henrik Nyholm, membru al Consiliului Alianței de Stânga din Finlanda, poate însemna un singur lucru: *“dacă ai bani, vei beneficia de servicii bune”*⁸. Apariția mai multor scandaluri în jurul unor firme private care administrau centre de îngrijire destinate bătrânilor și care reclamau personalul medical insuficient, aplicarea de tratamente inadecvate și chiar cazuri de abuz și neglijare a bătrânilor, nu au contribuit deloc la adoptarea reformei.

Conform noului sondaj OECD⁹ (martie 2019) privind riscurile sociale și economice în societate și percepția oamenilor asupra lor, în Finlanda cel mai mare grad de îngrijorare al oamenilor este legat de posibilitatea de a se îmbolnăvi sau dobândi o dizabilitate, urmat fiind de situația imposibilității achitării datoriilor, pierderii locului de muncă sau asigurării unei locuințe adecvate. Finlandezii sunt nesiguri în legătura cu capacitatea guvernului de a le înlesni siguranța economică, doar 26% dintre ei considerând ca ar putea accesa cu ușurință sistemul de beneficii publice.

⁷<https://alueuudistus.fi/en/social-welfare-and-health-care-reform/about-the-reform>

⁸<https://ro.baricada.org/henrik-nyholm-interviu/>

⁹<http://www.oecd.org/finland/Risks-That-Matter-2018-FIN-en.pdf>

Pe de altă parte, indicatorii economici arată că Finlanda s-a redresat economic, cu o creștere de 2,7 % în 2017 și o rată a șomajului de 6,7% în ianuarie 2019. **Numărul șomerilor a scăzut cu 140.000 în timpul mandatului lui Juha Sipilä. Guvernul și-a atins obiectivul în ceea ce privește rata de ocupare a forței de muncă, care se situează la 72,4% (2019) și chiar 81,5% pentru grupa de vârstă 20-64 de ani, înregistrându-se un record la nivelul statelor membre ale Uniunii Europene.** În 2015, rata de ocupare a forței de muncă se situa la 68%.

Proгноza economică a OECD pentru Finlanda¹⁰ indică **continuarea trendului de creștere a producției, mai ales în zona exporturilor.** Consumul privat este susținut de creșterea salariilor și mărirea gradului de ocupare a locurilor de muncă. Totodată, se previzionează creșterea inflației pe măsură ce economia atinge capacitatea maximă. Măsurile de redresare economică și consolidare fiscală stabilizează ponderea datoriei publice. **Chiar și așa, creșterea costurilor legate de îmbătrânirea populației reprezintă o provocare pe termen lung pentru sectorul fiscal.**

În acest context, Finlanda devine în ianuarie 2017, primul stat european care încearcă introducerea unui venit de bază necondiționat (*“guaranteed basic income”*)¹¹ prin intermediul unui program pilot derulat pe parcursul a doi ani de zile, la care participă 2000 de șomeri aleși aleatoriu. Guvernul finlandez a finanțat cu 560 euro/lunar șomeri cu vârsta cuprinsă între 25 și 58 de ani, indiferent dacă au găsit sau nu un loc de muncă. Introducerea acestui tip de prestație este motivată de faptul că autoritățile de la Helsinki vor să restructureze sistemul de securitate socială și să îl adapteze la o piață a muncii în care mai puțini oameni vor avea o slujbă cu un program tradițional. Prin experimentul cu venitul minim garantat, guvernul finlandez a testat ideea unei plase de siguranță pentru cei care nu pot sau aleg să nu muncească, și în același timp să îi încurajeze să lucreze în regim *part-time* sau ca *free-lanceri*, fără teama că ar putea să piardă ajutorul de șomaj.

În februarie 2019, guvernul finlandez a anunțat rezultatele preliminare ale experimentului cu venitul minim garantat, cercetătorii precizând că acest experiment nu a reușit să îi stimuleze pe șomeri să muncească mai mult și să câștige

¹⁰<http://www.oecd.org/eco/outlook/economic-forecast-summary-finland-oecd-economic-outlook.pdf>

¹¹<https://www.euronews.com/2019/02/08/finland-free-money-trial-did-not-spur-unemployed-to-find-work-researchers-say>

mai mulți bani. Toate acestea, în contextul în care, încă din februarie 2018, un *think-tank* al OECD¹² a arătat că **un sistem universal de credit**, precum cel introdus în Marea Britanie, **ar funcționa mai bine decât venitul de bază încercat în Finlanda**. Creditul universal înlocuiește mai multe plăți de beneficii (compensațiile financiare pentru persoanele cu venit mic, pensia de șomaj, alocația de boală, compensațiile la plata chiriei, creditul fiscal pentru copii) cu o singură sumă lunară, care va fi redusă corespunzător pe măsura ce beneficiarul lucrează mai mult. În cadrul studiului realizat de OECD s-a precizat că impozitul pe venit ar trebui să crească cu aproape 30% pentru a finanța un venit de bază. De asemenea, în cadrul aceluiași studiu s-a susținut că veniturile de bază ar spori inegalitatea veniturilor și ar ridica rata sărăciei în Finlanda de la 11,4% la 14,1%. În schimb, specialiștii OECD au declarat că sistemul universal de credit ar reduce rata sărăciei la 9,7%, dar și că va reduce complexitatea sistemului de beneficii, sprijinul financiar fiind acordat ținând cont de cele care au cu adevărat nevoie de el. O altă opțiune de reformă luată în considerare de politicienii finlandezi este aplicarea **impozitului negativ pe venit**. În cadrul acestui sistem, persoanele ale căror venituri au scăzut sub un anumit prag ar fi scutite de impozitul pe venit și ar primi efectiv plăți de la biroul fiscal. **Potrivit specialiștilor finlandezi din cadrul Ministerului Finanțelor, provocarea constă în găsirea unui sistem eficient din punct de vedere al costurilor, care stimulează oamenii să lucreze, dar care nu contribuie la inegalitatea veniturilor.**

Conform analiștilor¹³, în apropierea alegerilor legislative, protecția medicală (55%), ocuparea forței de muncă (45%), problemele de mediu (40%) și imigrația (35%) constituie cele mai importante teme electorale pentru finlandezi. **Ca și în majoritatea țărilor europene, susținerea partidelor guvernamentale se află în scădere.** Un studiu realizat de Institutul Taloustutkimus, publicat de cotidianul Suomen Kuvalehti, arată că **aproximativ un milion de alegători nu vor vota pentru un partid pentru care au votat în ultimele alegeri generale din 19 aprilie 2015.**

Potrivit consorțiului de știri Uutisuomalainen¹⁴, în campania electorală din primăvara lui 2019, doi din trei candidați au declarat că ar prefera majorarea

¹²<https://oecdscope.blog/2018/02/28/why-would-a-universal-credit-be-better-than-a-basic-income-for-finland/>

¹³<https://www.robert-schuman.eu/en/eem/1796-towards-victory-for-the-social-democrats-in-finland>

¹⁴https://yle.fi/uutiset/osasto/news/daily_majority_of_election_candidates_would_hike_income_taxes_to_maintain_services_benefits/10670180

impozitelor pe veniturile obținute în locul reducerii serviciilor/ beneficiilor sociale. Conform analizei realizate de Uutissuomalainen, majoritatea candidaților din partea Alianței Stângii și Partidului Social Democrat susțin majorarea impozitelor, pe când candidații Partidului National de Coaliție se opun acestei idei. Verzii s-au poziționat și ei de partea reprezentanților stângii, iar restul reprezentaților partidelor parlamentare se situează undeva la mijloc.

Monitorului electoral european realizat de *Fundația Robert Schuman*, emite ipoteza că Finlanda s-ar putea îndrepta spre o posibilă victorie a stângii, după mai bine de patru ani de guvernare de dreapta. După destrămarea coaliției guvernamentale o dată cu demisia guvernului, Partidul de Centru, prin reprezentantul său, Juha Sipilä, avertizează asupra unui potențial eșec al viitoarei guvernări între reprezentanții drepte și stângii. *"Toate guvernele formate pe baza unei coaliții ca aceasta au fost catastrofale, cu excepția celei conduse de premierul Paavo Lipponen (SDP) din 1995 până în 1999"*, a declarat prim-ministrul.

Partidul de Centru încearcă să își recâștige din electorat înainte de alegeri, promițând investiții de 600 milioane euro în sistemul de asigurări sociale și 400 milioane de euro în cercetare și dezvoltare, respectiv programe de formare. Principalul partid de guvernare speră să crească rata de ocupare a forței de muncă la 75%, ceea ce semnifică crearea a 100.000 de locuri noi de muncă și creșterea pensiei minime cu 100 Euro lunar, ajungându-se astfel la acordarea sumei de aproximativ 900 Euro/ lunar. Partidul lui Juha Sipilä dorește reducerea vârstei legale la care un cetățean își poate exprima drept de vot la 16 ani.

Pe de alta parte, conservatorii (Partidul Național de Coaliție), promit o reducere a impozitelor de aproximativ un miliard de euro, care ar aduce beneficii directe lucrătorilor și pensionarilor.

În acest context, 70% dintre candidații conservatori și-ar dori să mai poată guverna împreună cu Partidul de Centru, pe când ultimii mizează mai mult pe o viitoare colaborare cu reprezentanții social democrați.

Partidul Social Democrat se poziționează împotriva reformei SOTE, militând pentru consolidarea statului social și reducerea inegalităților. Social-democrații

doresc să investească în formarea profesională, educație și cercetare, militând pentru creșterea bazei de impozitare, fără a genera o majorare a impozitelor.

Alianța Stângii, condusă de popularul Li Anderson, a făcut din lupta pentru combaterea inegalității tema centrală a campaniei. Partidul său își propune adoptarea unui impozit pe avere precum și creșterea categoriilor de venituri supuse impozitării, așa numitele *“income tax brackets”*.

Conform unui sondaj realizat recent de Kantar TNS pentru cotidianul Helsingin Sanomat, publicat la jumătatea lunii martie, **Partidul Social Democrat era cotate în preajma alegerile parlamentare cu 21% intenție de vot**, fiind urmat îndeaproape de conservatori cu 18,1% și Partidul de Centru cu 14,3%. Liga Verde se bucură de o intenție de vot de 14% în sondaje.

În martie 2019, cotidianul Helsingin Sanomat, în urma unui sondaj, sugera că președintele Ligii Verzi, Pekka Haavisto, a devenit candidatul principal pentru fotoliul de prim-ministru al Finlandei după alegerile parlamentare din aprilie. Pekka Haavisto a reușit să se califice în a doua rundă de alegeri pentru prezidențiale în 2012, care a fost câștigată de actualul președinte, Sauli Niinistö. În total, 22% dintre respondenții sondajului au declarat că l-ar dori pe Haavisto drept prim-ministru, pe cel de-al doilea loc situându-se Petteri Orpo, președintele Partidul Național de Coaliție, cu un procent de 16%.

Un alt sondaj ale cărui rezultate au fost anunțate la sfârșitul lui martie 2019 de postul public de radio-televiziune națională YLE, arată că naționaliștii din Partidul Adevărații Finlandezi au depășit în popularitate Partidul de Centru al premierului în exercițiu Juha Sipilä pentru a ocupa locul al treilea în intențiile de vot în Finlanda.

Susținerea pentru Partidul Finlandezilor, formațiune eurosceptică, a crescut de la 13,3% în februarie la 15,1% în martie, confirmând o tendință înregistrată în ultimele luni, în mare parte ca urmare a răspândirii sentimentelor anti-imigranți, după mai multe cazuri de agresiuni sexuale cu victime minore comise de străini.

Potrivit unui comunicat Reuters, încă din ianuarie 2019, liderii grupurilor parlamentare a două dintre cele mai mari partide din Finlanda au cerut măsuri în

urma anchetelor care au vizat 19 bărbați de origine străină suspecți de agresiuni sexuale asupra unor minore. Subiectul este unul șocant pentru mulți locuitori ai Finlandei, țară care se considera una din cele mai sigure și mai fericite de pe glob. O inițiativă cetățenească pentru retragerea dreptului la azil persoanelor condamnate pentru infracțiuni sexuale și-a dublat numărul de aderenți în doar câteva zile, ajungând în scurt timp la 25.000, jumătate din semnăturile necesare pentru a obliga parlamentul să o ia în discuție.

Finlanda, țară cu 5,5 milioane de locuitori, nu a fost în mod tradițional o țară atractivă pentru imigranți. Subiectul a devenit însă unul de actualitate în urma crizei refugiaților în Europa în 2015, care a dus la creșterea de aproape patru ori a numărului de cereri de azil în 2016, când au fost consemnate 28.208 de solicitări. Potrivit statisticilor, în jur de 1.200 de cazuri de abuzuri sexuale asupra unor minori sunt raportate poliției finlandeze în fiecare an, iar în 18% din cazurile judecate anul trecut au fost implicați străini.

Liderul social democrat Antti Lindtman a propus înăsprirea pedepselor pentru infracțiunile sexuale împotriva minorilor și retragerea dreptului de azil al persoanelor condamnate pentru infracțiuni grave cu violență sau sexuale.

În cadrul uneia dintre dezbaterile electorale organizate de către YLE, premierul Juha Sipilä a acuzat partidele politice de exploatarea și transformarea subiectului infracțiunilor sexuale comise de imigranți în temă de campanie.

Potrivit ziarului Keskisuomalainen¹⁵, un număr record de alegători care provin din alte țări vor avea drept de vot în alegerile parlamentare organizate în 14 aprilie 2019. Conform cifrelor furnizate de Oficiul de statistică finlandez, numărul imigranților cu drept de vot a ajuns la aproximativ 100.000. **Această cifră este cu 30% mai mare decât la ultimele alegeri parlamentare din 2015 și cu 50% mai mare decât în 2011.**

O treime dintre acești alegători au drept limbă maternă limba rusă, fiind urmași de vorbitorii de limbă somaleză și arabă. **Imigrații reprezintă două procente**

¹⁵https://yle.fi/uutiset/osasto/news/fridays_papers_migrant_voters_shared_student_flats_and_contactless_payments/10735437

din totalul alegătorilor eligibili. Cu toate acestea, cei mai mulți finlandezi naturalizați aleg să nu-și exercite dreptul la vot.

În aprilie 2019, s-au înscris în cursa electorală 19 partide dintre care doar 8 sunt parlamentare. În timpul ultimului mandat legislativ, au apărut două forțe politice parlamentare noi, partidul **Reforma Albastră**, participant în arcul guvernamental și **Mișcarea Șapte Stele**. Deoarece partidelor mici, fără putere financiară, le este foarte greu să accedă în forul legislativ, în ianuarie 2019, patru partide extraparlamentare (Partidul Feminist Finlandez, Partidul Pirat, Partidul Dreptate pentru Animale și Partidul Liberal) au decis formarea unei alianțe electorale cu scopul obținerii unui loc în viitorul parlament¹⁶. Specialiștii susțin că este de așteptat ca partidele mici să înregistreze succes electoral în cadrul marilor aglomerări urbane, fiind partide de nișă, care se adresează unui electorat specific.

Conform unui studiu elaborat de Fundația pentru dezvoltare locală¹⁷ oferit publicului în ianuarie 2019, la alegerile parlamentare din 2011 și 2015 alegătorii finlandezi au ales mai degrabă partidul decât candidatul individual, tendință care ar putea continua și în 2019. Cercetătorii afirmă că importanța acordată candidaților în cadrul alegerilor parlamentare în Finlanda este adesea exagerată.

Este clar că diferențele dintre partidele politice din ultimii ani au adâncit clivajul politic. Ultimul mandat parlamentar a fost marcat de o divizare ideologică între forțele membre în arcul guvernamental și opoziție. În plus, guvernul a fost format exclusiv din partide de centru-dreapta, iar opoziția a fost constituită în jurul stângii politice, demisia guvernului de la începutul lunii martie producând o nouă fractură între partidele de la putere, respectiv Partidul de Centru și Partidul Național de Coaliție.

Profesorul universitar de științe politice, Hanna Wass, de la Universitatea din Helsinki, atrage atenția asupra tendinței actuale a votanților finlandezi de a acorda o mai mare importanță personalității candidaților în defavoarea temei aflate în discuție, mai ales atunci când alegătorul se identifica ușor cu figura politică; din acel moment, susține Hanna Wass, afilierea partinică tinde să devină secundară.

¹⁶https://yle.fi/uutiset/osasto/news/extra-parliamentary_parties_band_together_ahead_of_april_elections/10584012

¹⁷https://yle.fi/uutiset/osasto/news/party_preference_a_major_factor_in_elections/10705443

4. Alegerile legislative din 14 aprilie 2019: rezultate și semnificația lor politică

Potrivit rezultatelor preliminare ale alegerilor parlamentare prezentate de către Oficiul de Statistică Finlandez¹⁸ în data de 16.04.2019, Partidul Social Democrat a câștigat alegerile, la 20 de ani după ultima lor victorie, cu un ușor avans în fața partidului anti-imigrație și eurosceptic al Adevăraților Finlandezi. Jussi Halla-aho, s-a declarat surprins de rezultatul obținut în urma alegerilor, partidul său de extremă dreaptă realizând un salt uriaș de la 17 la 39 de mandate în parlament.

Partidul Social Democrat, condus de fostul ministru de finanțe Antti Rinne, a obținut 40 de mandate din totalul celor 200 ale parlamentului de la Helsinki, iar Partidul Finlandezilor 39, potrivit rezultatelor. Între cele două partide s-a înregistrat o diferență de doar 0,2 puncte la finalul unei seri electorale pline de suspans.

Rezultatele alegerilor generale din 14 aprilie 2019

Prezența la vot: 68,7%

Partide politice	Numărul de voturi câștigate	Procentul de voturi câștigate	Numărul de parlamentari
Partidul Social Democrat (SDP)	545 544	17,7	40
Partidul Adevărații Finlandezi (PS)	538 731	17,5	39
Partidul Coaliției Naționale (KOK)	523 446	17	38
Partidul de Centru (KESK)	423 352	13,8	31
Liga Verde (VIHR)	353 654	11,5	20
Alianța Stângii (VAS)	251 254	8,2	16
Partidul Popular Suedez (SFP)	139 428	4,5	9
Creștin-democrații (KD)	120 039	3,9	5
Alții	2 895 448	5,9	2

¹⁸ https://www.stat.fi/til/evaa/2019/evaa_2019_2019-04-16_tie_001_en.html

Sursa: https://tulospalvelu.vaalit.fi/EKV-2019/fi/tulos_kokomaa.html

În 2019, la fel ca în cazul alegerilor legislative precedente (2015), în forul legislativ finlandez nu au intrat forțe politice noi.

Liderul social-democraților, Antti Rinne, semnaleză revenirea social democraților în prim-planul scenei politice, la patru ani după eșecul la legislativele din 2015, când partidul s-a clasat pe locul al patrulea: **"Pentru prima dată din 1999, social-democrații sunt partidului prim-ministrului"**. Partidul s-a clasat ultima oară pe primul loc în alegerile legislative în 1999, când Paavo Lipponen a condus ulterior o coaliție de stânga-dreapta până în 2003. De atunci, social-democrații au participat la mai multe guverne, fără ca totuși să iasă pe primul loc.

Social-democratul Antti Rinne, 56 de ani, fost ministru de finanțe, cu o carieră îndelungată în mișcarea sindicală, a condus o campanie împotriva măsurilor de austeritate ale guvernului Sipilä. El a promis îmbunătățirea condițiilor de trai pentru vârstnici, cu o majorare de 100 de euro a celor mai mici pensii (până în 1400 Euro), exprimându-și dorința de a găsi mijloace echitabile pentru a face societatea finlandeză sustenabilă, politica fiscală nefiind de ajuns. **Potrivit analizei post - alegeri realizate de Fundația Robert Schuman¹⁹, pe fondul îmbătrânirii accelerate a populației (21,4% din finlandezi având peste 65 de ani), și o natalitate în continuă scădere, reforma protecției sociale va fi una dintre prioritățile următorului guvern.**

Adevăratul perdant al alegerilor este formațiunea politică a premierului în exercițiu Juha Sipilä, care a ieșit pe locul al patrulea, pierzând 18 mandate. Prim-ministrul și-a recunoscut rapid înfrângerea. *"Suntem cei mai mari perdanți ai acestor alegeri"*, și-a exprimat el regretul. Partidul de Centru a fost sancționat pentru politica sa de austeritate, care, pe de altă parte, a ajutat Finlanda să-și recupereze creșterea economică, să-și controleze datoria publică și să reducă simțitor rata șomajului. **Partidul de guvernământ al prim-ministrului Juha Sipilä și**

¹⁹ <https://www.robert-schuman.eu/en/eem/1802-social-democrats-and-populists-run-neck-and-neck-in-finland>

Coaliția Națională, de centru-dreapta, au obținut 13,8%, respectiv 17,0% din voturile alegătorilor.

O surpriză plăcută la alegerile din 14 aprilie 2019 o constituie rezultatul obținut de Liga Verde condus de Pekka Haavisto. **Partidul ecologist a reușit pentru prima dată să depășească procentul de 10% la alegeri, obținând 20 de mandate parlamentare, cu 5 mai mult decât în fosta legislatură.** Panu Laturi, reprezentant finlandez în cadrul grupului politic al Verzilor din Parlamentul European, cataloghează rezultatul obținut de Liga Verde ca pe un mare succes al verzilor și bineînțeles pentru Finlanda, *„care va deveni mai deschisă, mai echilibrată și mai durabilă”*. Cu toate acestea, Panu Laturi, atrage atenția asupra săptămânilor dificile care vor urma înaintea formării următorului guvern, fiind **pentru prima oară în mai bine de un secol când niciun partid nu a câștigat peste 20 la sută din voturi.**

În acest context, și posibilul viitor premier, social-democratul Antti Rinne, se așteaptă că **negocierile dintre partide să dureze câteva săptămâni** până se forma o majoritate aptă să guverneze.

Cu un parlament fragmentat și diviziuni profunde în cadrul partidelor de masă privind modul de abordare a creșterii costurilor serviciilor publice și așa costisitoare, discuțiile pentru formarea unui guvern de coaliție în urma alegerilor ar putea fi prelungite.

Antti Rinne nu a exclus posibilitatea unei colaborări cu Adevărații Finlandezi, afirmând că are *"unele întrebări"* cu privire la *„valorile”* lor mai ales că pentru Partidul Social Democrat valorile sunt foarte importante, reprezentând liantul care va menține guvernul unit.

În opinia analiștilor, politica finlandeză se îndreaptă spre o "mare coaliție" stânga-dreapta, alcătuită din social-democrați, Partidul Coaliției Naționale, dar și din verzi, Alianța Stângii și din Partidul Popular Suedez (liberali). Sunt șanse mari ca Adevărații Finlandezi să rămână în opoziție, liderul Jussi Halla-aho declarându-se deschis unei coaliții, *"dar nu cu orice preț"*.

Bernd Riegert de la DW Bruxelles într-un articol intitulat „*Finlanda ca test pentru Europa*”²⁰ aduce în discuție scorul mare obținut de către Partidul Adevărații Finlandezi la alegerile parlamentare, trăgând un semnal de alarmă în legătură cu **partidele moderate care pierd în Europa, dând câștig opoziției, formată adesea din populiști de dreapta**. De cele mai multe ori aceștia mizează să transforme subiectul migrației într-o temă electorală sensibilă.

Ziaristul susține că Jussi Halla-aho a folosit imediat aceeași rețetă pentru a obține voturi, la fel ca multe alte partide populiste, problemele reale cu solicitanții de azil fiind supradimensionate și generalizate. Toate acestea, în contextul în care din 2015, guvernul de la Helsinki a înăsprit legislația cu privire la acordarea azilului, ca în multe alte țări europene, a simplificat procedurile de expulzare și a inițiat programe de integrare. Numărul imigranților din afara UE s-a redus drastic de atunci - ca peste tot în Europa.

Bernd Riegert explică această tendință prin faptul că oamenii sunt nemulțumiți de guvernele lor și vor o schimbare, chiar dacă sentimentul lor de nesiguranță nu ține cont întotdeauna de realitate. „Și în Germania și Franța, partidele populiste de dreapta vor avea rezultate bune la europarlamentare, iar cele de la guvernare vor pierde. În Italia, partidul populist de dreapta, Lega, se pregătește să obțină un număr mare de voturi. În Polonia, Ungaria și Austria, unde populiștii de dreapta se află deja la guvernare, aceste partide rămân puternice înaintea alegerilor, conform sondajelor. Următorul test pentru alegerile europene va avea loc în mai puțin de două săptămâni. Pe 28 aprilie vor fi alegeri în Spania. Acolo conduc social-democrații. Dar rămâne de văzut dacă vor primi destule voturi pentru a forma guvernul. Și în Spania, partidul populist de dreapta, „Vox”, crește în sondaje. Își face, la fel, campanie electorală în jurul subiectului migrației. Populiștii de stânga, care luptă împotriva politicii europene de austeritate, pierd teren. Probabil că și în Spania social-democrații vor fi cel mai puternic partid - la fel ca în Finlanda. Dar și în Spania, situația fierbe - la fel ca în Finlanda.”

²⁰ <https://www.dw.com/cda/ro/comentariu-finlanda-ca-test-pentru-europa/a-48334875>